

handles, og hvoraf der er opstaaet den Ulempe, som det ærede Medlem, der sidst talte, paapegede, kan adresseres ogsaa udenfor denne Sal. Man anlagde Hærløven i 1867 paa en Righedstante; man sagde, at Alle skulde indvoves, og at enhver Soldat bar Mareschalsstaven i sin Løynst. Gud bedre det, som det er gaaet i denne Sag! Det kan være, at det er Krigsbestyrelsens Skyld, ikke blot med Hensyn til dens Stilling til at faae Hærløven revideret, men ogsaa med Hensyn til at gennemføre Hærløven i dens Land gennem de 12 Aar, i hvilke den har eksisteret. Jeg siger, det kan være Krigsbestyrelsens Skyld, at en væsentlig Del af disse Mangler ere opstaaede, men det kan ganske vist ogsaa have andre Grunde, nemlig Grunde, hentede fra de særdeles gode økonomiske Aar; de unge Mennesker kunde komme let i Bei paa anden Maade, og i den Henseende kunne maaffe de daarlige Aar mulig hjælpe til, selv med den nuværende Ordning, at bøde noget paa Manglerne. Men Skylden kan tilvise ogsaa adresseres til Befolkningen; thi den Hærløve, man vedtog i 1867, forudsatte, at Befolkningen skulde modtage den med Kjærlighed og gjøre Sit til at gennemføre den; men det har Befolkningen ikke gjort. Jeg vil ærlig tilstaa, at jeg dengang havde ventet, at det vaagnende Liv, der var tilstede efter den ulykkelige Krig, den større Interesse for de offentlige Anliggender og ogsaa for vort Forsvarsvæsen, som da fremkom i de almene Sag i vort Samfund, vilde have grebet disse Bestemmelser, naar der var Tale om at ændre vor Hærløve, paa en saadan Maade, at man, selv om det var en noget langsom Bei, ad hvilken man skulde fyldestgjøre sin Værnepligt, ikke vilde have flyet, at et passende Antal var mødt op til at gentage sin Værnepligt som værnepligtig Befalingsmand for at fyldestgjøre Hærløvens Bestemmelser og for at hjælpe paa Hærløvens egentlige og sande Mening, at Hæren skulde blive Et med Folket. Jeg havde ventet, at Folket navnlig ved en Revision i den Retning, ved hvilken det i Almindelighed gennem sin Repræsentation vilde have faaet større Magt, skulde have uddannet sig mere og mere i denne Retning; men i den Henseende har Folket ikke bistaet hverken Lovgivningsmagten eller Krigsbestyrelsen. Vi have haat, jeg havde nær sagt, i Tilfældevis af unge Karle omkring paa Høstskolerne, og mange af dem kommende fra Hjem, der godt kunde have offret det Fornødne paa denne vigtige Fædrelands Sag, unge Karle, som kunde have været et Aarstid længere under Uddannelse for at blive Befalingsmænd i Armeen; men det har forbaudet mig at se, at saagodt som ingen af disse have søgt sig opfordret til, trods den patriotiske Indvirkning, de have været undergivne paa Høstskolerne, at gaa denne Vej. I 1867 ventede jeg en større Alvor i dette, og jeg beklager, at det ikke er blevet Tilfælde. Det hører ogsaa med til, hvad der bevæger sig i vort offentlige Liv, hvilke For-

dringer man bør stille til Ungdommen, til dem, der ikke ere valgberettigede, men værneberettigede, det hører med til de Overvejelser, som man skal forelægge unge Mennesker, naar man vil paavirke dem og gjøre dem til sande Patrioter, ikke blot med Munden, men ogsaa i Handling. Havde man blot for hvert Hundrede Mand, der har været paa Høstskolerne, faaet 5 til at erkjende, at her var en Pligt for dem ligeoverfor vort Fædreland, saaledes at de sagde: Lad være, at det er forbundet med Ubehageligheder paa mange Maader og med Opoffrelser for vore Hjem, vi ville dog bidrage Vort til at udføre Hærløven i dens Land, saaledes at der ud fra Folkets Midte gaar værnepligtige Befalingsmænd, som gaa videre, saaledes at Officererne ere udgaaede fra Samfundets forskellige Lag, og Hæren fra Soldat til General kun er een Støpning. Havde blot det været Tilfælde; men jeg siger, at i den Henseende har der ikke været Alvor nok hos Folket. Men jeg tilføjer, at der utvivlsomt ogsaa har været flere Tilfælde, hvor mangen en ung Mand har villet gaa den Bei, men af visse Hensyn, der ikke have været militært berettigede, og hvis sociale Berettigelse ikke kan paaberaabes, er bleven stødt tilbage fra at gaa den. Altsaa, begge Dele maa tages med; men jeg benytter Leiligheden til her offentlig at omtale den første Del, fordi jeg nærer det Haab, at der maa blive større Alvor i denne Henseende. Hvis jeg ikke nærede dette Haab, kunde jeg ikke sætte den Forventning til Revisionen af Hærløven i den Retning, som jeg ønsker; thi denne Retning kræver netop, at Folket skal være mere villigt til at bære, ikke blot fra Ungdommen af, men ogsaa udoer den sædvanlige Mellemalder i Værnepligtsloven, de Byrder, det mere udviklede Værnsvæsen i Retning af Landværn eller hvad man kalder det, der bygges paa Linien, kræver, end det nu er Tilfælde. Jeg siger, at, hvis dette ikke kommer frem, kunne vi ikke gennemføre Hærløvens Revision i den Retning, vi ønske; men hvis dette var kommet frem tidligere, hvis man havde hjulpet til fra alle Sider at bøde paa de Mangler, som ere tilstede, saa havde man langt tidligere været færdig med Hærløvens Revision, og vi havde haat det ganske anderledes i vor Magt at gennemføre den i samme Retning, under samme Forstaaelse og med samme Diemed, paa hvilke vi byggede Hærløven i 1867. Jeg siger, jeg vil ikke være med til at slaa dette Forslag ihjel, og jeg vil heller ikke være med til at føre det igennem, men jeg vil være med i denne Samling at vise det tilbage til et Udvalg, der vil drøfte det og se, hvorledes det staaar i Forbindelse med de øvrige Forandringer, vi kunne gjøre til en Revision. Vi kunne da overveie med hinanden de Mangler, der ere tilstede. Det er det, som det ærede Medlem for Stege (Bosjen) tidligere har antydnet; men han var velvillig stemt overfor sin ærede Ven fra Helsingør (Thomsen) og gif